

هنر مردن

پل موران

ترجمه‌ی اصغر نوری

با مقدمه‌ی بابک احمدی

نشر مرکز

دنیاهای پل موران

بابک احمدی فهرست

۱. مقدمه‌ی بابک احمدی: دنیاهای پل موران ۷
۲. یادداشت مترجم ۲۷
۳. هنر مردن ۳۳
۴. خودکشی در ادبیات ۵۵

دنیاهای پل موران

بابک احمدی

پل موران در «افسانه‌ی من» که در اوراق هویت (۱۹۳۰) آمد، نوشت: «در این کتاب‌ها که می‌نویسیم چه هستیم؟ آن هستیم که نیستیم، آن که می‌خواهیم باشیم. درست مثل رویاهای مان. کتاب‌ها امیال سرکوب‌شده‌اند، خطاهای زبانی، فضاهایی که در آن‌ها هر چیز کوچک بزرگ می‌نماید، زشت‌ترین‌ها دن‌ژوان می‌شوند، دانایان به چهره‌ی دیوانگان درمی‌آیند، و خلوت‌نشینان ماجراجو می‌شوند.»^۱

1. Paul Morand, *Papiers d'identité*, Grasset Paris, 1931, p. 87.

چه گفته‌ای! انگار از قلم زیگموند فروید روی کاغذ جان گرفته باشد. با این جمله‌ها از زبان نویسنده و ادیبی که آن روزها در اوج شهرت و افتخار بود فاصله‌ی زندگی واقعی و هرروزه را با زندگی‌ای که در کتاب‌ها روایت می‌شود، می‌شناسیم. کتاب‌ها (داستان‌ها و روایت‌ها) دنیایی خیالی جز دنیای واقعی دارند. حتی سیاست‌مداری حقیر و نژادپرست، راست‌گرایی افراطی چون موران در نگارش کتاب‌ها آدم دیگری می‌شود و با ظرافت و هوشمندی جزئی‌ترین احساس و میل را کشف و بیان می‌کند. اما مسئله این است که چگونه می‌توان این دو دنیای واقعی و خیالی را از هم جدا کرد؟ دنیای رفتار و باورهای زشت‌تی. اس. الیوت، ازرا پاند، لویی فردینان سلین و پل موران را از کتاب‌های‌شان؟ دنیای بدشان را از دنیای خوب‌شان؟

۲

موران امروز بیش و کم از یادها رفته است. گمانم اگر از صد نفر فرانسوی کتاب‌خوان دوست‌دار ادبیات بپرسید: «پل موران کیست؟»، بیش از نیمی بگویند: «موران؟ نمی‌شناسم.» او که زمانی اسم و رسم داشت و جاذبه‌ی کلام‌اش بسیار ستایش می‌شد امروز فراموش شده، مثل سنگ گوری که باد و باران و گذر ایام نام حک‌شده بر آن را پاک کرده باشند. پس می‌نویسم: پل موران (۱۹۷۶-۱۸۸۸).

موران نویسنده‌ای بود که مارسل پروست برای نخستین مجموعه‌ی داستان‌های او مقدمه‌ای نوشت و پس از بحثی مفصل درباره‌ی اهمیت سبک، او را «نویسنده‌ی نوبه تمام معنی» نامید.^۱ سلین درباره‌اش گفته بود یقیناً موران نام ماندگار

1. Marcel Proust, "Préface" in: *Contre Saint-Beuve suivi de Essais et articles*, Bibliothèque de la Pléiade, Paris, 1974, pp. 606-616.